

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר

וידבר גו' א"ר המטות – ה'תשכ"ו

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש



בלתי מוגה

יוצא לש"פ מטות, ה'תשע"א



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה וידבר גו' אל ראשי המטות שנאמר בהתועדות ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב ה'תשכ"ו — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ט"ו תמוז, ה'תשע"א (ופרצת),
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה הוי' איש כי ידור נדר וגו'.¹ וצריך להבין², מהו כללות ענין הנדרים, והרי איתא בירושלמי³ לא דיין במה שאסרה תורה כו' (בתמי'), ולמה לאדם לאסור על עצמו דבר המותר. גם צריך להבין למה נאמרה פרשה זו לראשי המטות דוקא, דלא ככל שאר הפרשיות שנאמרו לכל ישראל. ורש"י פירש, חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה ואח"כ לכל בני, ומוסיף, ומניין שאף שאר הדברות כן, ת"ל וישבו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה וידבר משה אליהם ואחרי כן נגשו כל בני ישראל.⁴ אך עדיין צריך להבין מדוע משמיע הכתוב ענין זה (שחלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה) בפרשת נדרים דוקא. ובפירוש רש"י איתא, ומה ראה לאמרה כאן, למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה וכו'. וצריך להבין מהו הענין בזה. גם צריך להבין מ"ש הבחיי⁵ שנשמכה פרשת נדרים לפרשת מועדות, לפי שבסיום פרשת מועדות נאמר⁶ אלה תעשו לה' במועדיכם לבד מנדריכם ונדבותיכם וגו'. ולכאורה אינו מובן, שהרי כללות ענין המועדים אינו נעשה ע"י נדר, ואדרבה, בסיום ענין המועדים נאמר לבד מנדריכם גו', וא"כ, מהו הקשר והשייכות שבין נדרים למועדות.

(ב) **והענין** הוא, דהנה ידוע שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים⁷, והיינו, שהכוונה היא שתהי' הדירה למטה דוקא, שלכן צריכים בני"י לעסוק בעניני המטה כדי לבררם ולזככם. ומזה מובן, שלא צריך להיות ענין הנדרים, שהו"ע הפרישות, כמארז"ל⁸ נדרים סייג לפרישות, כי, כאשר פורש מדברים המותרים, הרי אינו מבררם ומזככם. וכידוע תורת הבעש"ט⁹ על הפסוק¹⁰ כי תראה חמור שונאך וגו' עזוב תעזוב עמו,

(1) ריש פרשתנו (מטות ל, ב"ג).
 (2) בהבא לקמן — ראה רד"ה וידבר גו' המטות העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א"ט).
 (3) נדרים פ"ט ה"א.
 (4) תשא לד, לא-לב.
 (5) פרשתנו (מטות) ל, ב.
 (6) ס"פ פינחס (כט, לט).
 (7) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 (8) אבות פ"ג מי"ג.
 (9) אגרות-קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ע' שכה. הועתק ב"היום יום" כח שבט. כתר שם טוב (הוצאת קה"ת, תשס"ד) בהוספות סימן כא. וש"נ.
 (10) משפטים כג, ה.

שסדר העבודה אינו באופן של שבירת החומריות, אלא אדרבה, עזוב תעזוב עמו, היינו, שהעבודה צריכה להיות יחד עם הגוף ונה"ב, לבררם ולזככם, שגם הם יתעלו במדריגת האלקות. ולכן אמרה תורה דיין במה שאסרתך תורה, ואין לאדם לאסור על עצמו דברים המותרים, כיון שתכלית הכוונה היא בענין הבירורים. אמנם¹¹, כל זה הוא באדם ישר הולך¹², והיינו, שהולך בדרך הישרה כו', אבל מי שחטא ופגם ועבר את הדרך, ורואה בנפשו שאי אפשר לו לברר את הדבר, אזי העצה היא שפורש עצמו ונודר הנאה גם מדבר המותר, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שישנו הפתגם הידוע: וואָס מ'טאָר ניט, טאָר מען ניט, און וואָס מ'מעג, דאָרף מען ניט¹³, והיינו, לפי שנמצא במעמד ומצב שיכול להיות שלא זו בלבד שהוא לא יברר את המאכל, אלא אדרבה, שהמאכל ימשיך ויוריד אותו למטה כו', ולכן צריך לפרוש ממנו ולאסור על עצמו.

ג) **וענין** ב' אופנים הנ"ל בכללות העולמות הוא החילוק שבין עולם האצילות ועולמות בי"ע. דהנה, עולם האצילות הוא עולם מבורר, דכתיב בי"ד¹⁴ לא יגורך רע, ונקרא עולם האחדות¹⁵, לפי ששם לא רק איהו וחיוהי חד, אלא גם איהו וגרמוהי חד¹⁶. משא"כ בעולמות בי"ע, שעז"נ¹⁷ ומשם יפרד, ששם מתחיל ענין הפירוד, ועד למציאות של רע כו', שהרי אפילו בעולם הבריאה יש עכ"פ מיעוט רע¹⁸. ומזה מובן, שענין הנדרים שייך רק במדריגת עולמות בי"ע, משא"כ מצד מדריגת עולם האצילות אין צורך כלל בענין הנדרים. ובענין הספירות הרי זה החילוק בין ספירת הבינה לספירת החכמה¹⁹, דהנה, ספירת הבינה היא מקור ההשתלשלות, והיינו, שעם היותה למעלה משבעת ימי הבנין, מ"מ, יש לה שייכות אליהם, שהיא מקורם כו', ולכן שייך שם ענין הנדרים. משא"כ בחי' החכמה היא למעלה מהשתלשלות, וכידוע שבחכמה מאיר אוא"ס, והיינו לפי שנרגש הענין שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו'²⁰,

(11) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1076 ואילך.
 (12) ע"פ לשון הכתוב — קהלת ז, כט.
 (13) ספר השיחות תש"ה ע' 72. אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' עד (הועתק ב"היום יום" כה אדר שני).
 (14) תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, ג ואילך.
 (15) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. לקוטי הש"ס להאריז"ל מסכת שבת. ובכ"מ.
 (16) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
 (17) בראשית ב, י. וראה תו"א בראשית ג, א. וארא נו, א. ובכ"מ.
 (18) ראה עץ חיים שער מג (שער ציור עולמות) בהקדמה להדרוש.
 (19) ראה לקו"ת פרשתנו פה, סע"א. אוה"ת שם ע' אישט ואילך. ד"ה וידבר גו' המטות עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' תקמג ואילך). סד"ה הנ"ל העת"ר (המשך תערי"ב שם ע' א'עו).
 (20) ראה תניא פל"ה בהגהה.

ומבחי' החכמה לא שייך שתהי' יניקת החיצונים, וכמ"ש²¹ ימותו ולא בחכמה, ולכן לא שייך שם ענין הנדרים.

ד) **והנה** כשם שישנו חילוק הנ"ל במקום (בעולמות ובספירות), כמו"כ ישנו חילוק זה גם בזמן, שזהו כללות החילוק שביין ימות החול²², ימים טובים ויום השבת. והענין בזה, דהנה נת"ל²³ בענין הבירורים שיש בירור בשייכות לפסולת, אם באופן דבירור הפסולת מתוך האוכל, או באופן דבירור האוכל מתוך הפסולת²⁴. ובענין זה היא כללות העבודה דימות החול. אמנם, גם בימים טובים ישנו ענין הבירור בשייכות לפסולת, וכמ"ש²⁵ פרש חגיכם, ולכן יש צורך בזהירות שלא תהי' יניקה לחיצונים כו', וכפשטות הדין ששמחת יו"ט צריכה להיות באופן שחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים כו', כמ"ש²⁶ ושמחת בחגך אתה וגו' והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך, ולולי זאת, הנה עז"נ וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם²⁷. ועד שחייבין ב"ד להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשין כו', כדי ששמחת יו"ט תהי' כהוגן²⁸. וכל זה הוא לפי שיו"ט הוא בחי' מוחין דאימא²⁹, כי ימים טובים הם מועדים לשמחה³⁰, וכתיב³¹ אם הבנים שמחה, בחי' בינה, שזוהי מדריגת עולם הבריאה, כמאמר³² אימא עילאה מקננא בכורסיא. וכיון שבינה היא מקור ההשתלשלות (כנ"ל ס"ג), לכן שייך שם ענין של יניקה כו'. ולמעלה מזה הוא יום השבת, שהוא בחי' מוחין דאבא²⁹, בחי' שלמעלה מהשתלשלות, שבזה לא שייך ענין הפסולת, שזהו מש"נ פרש חגיכם דוקא ולא פרש שבתכם³³, ולכן שבת מצוה לענגו באכילה ושתי³⁴, ועד שאפילו שינה בשבת תענוג³⁵, כיון שאי אפשר שתהי' יניקה כו', וכללות

(21) איוב ד, כא. וראה תו"א לך יב, ד. סי"ג.
 ובכ"מ.
 (22) ראה אוה"ת שם ע' אישח ואילך. ד"ה פ"א. לקר"ת צו יא, ד. ד"ה הנ"ל העת"ר (ע' הנ"ל תר"ל. עטר"ת (סה"מ תר"ל ע' רכ. א"עג).
 עטר"ת ע' תקמד ואילך).
 (23) ד"ה מי מנה די"ב תמוז פ"ד ואילך (לעיל ע' ... ואילך).
 (24) ראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע אימה ואילך. ע' אינח ואילך.
 (25) מלאכי ב, ג. וראה זח"ב פח, ב. תו"א ר"פ חיי שרה. ובכ"מ.
 (26) פ' ראה טו, יד.
 (27) רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הי"ח.
 (28) שם הכ"א. שו"ע אדה"ו או"ח סתקכ"ט
 (29) ראה פרי עץ חיים שער מקראי קדש
 (30) נוסח תפלת יו"ט.
 (31) תהלים קיג, ט. זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים. לקו"ת שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.
 (32) תקוני זהר ת"ו (כג, א).
 (33) ראה זח"ב ותו"א שבהערה 25.
 (34) שו"ע אדה"ו או"ח ר"ס רמב.
 (35) ראה ילקוט ראובני ואתחנן ד, יט. סידור האריז"ל (קול יעקב) אחרי סעודת

העבודה דשבת אינה בענין הכירורים ששייך בהם פסולת, שהרי בשבת בורר אסור, אלא העבודה דשבת היא ע"ד מ"ש³⁶ ואכלתם אכול גו', שהו"ע בירור אוכל מתוך האוכל, כנ"ל בארוכה. ובוה יובן גם שייכות ענין המועדות לענין הנדרים¹⁹, כי בבחי' בינה (ששם היא מדריגת המועדות) שייך גם ענין הנדרים (כנ"ל ס"ג).

ה) אַך עפ"ז צריך להבין מש"נ וידבר משה אל ראשי המטות גו' איש כי ידור נדר וגו', דלכאורה, ע"פ המבואר לעיל הרי ענין הנדרים שייך במדריגות תחתונות דוקא, בבחי' בינה דוקא שהיא מקור להשתלשלות, ובעולמות בי"ע דוקא שהם באופן של פירוד כו', וכן בעבודת בני", שענין הנדרים הוא רק כאשר רואה בנפשו שאי אפשר לו לברר את הדבר כו'. ומזה מובן, שענין הנדרים שייך יותר לאנשים פשוטים, שמצד פחיתות מדריגתם צריך להיות אצלם ענין של פרישות כו'. וא"כ, מדוע נאמרה פרשה זו לראשי המטות, שהם במדריגה נעלית, וכמו הזקנים שהיו במדריגת משה, כמ"ש³⁷ ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם, והרי במדריגת משה, בחי' החכמה, לא שייך ענין הנדרים (כנ"ל ס"ג).

אך הענין הוא, שעיקר הכוונה בפרשה זו הוא (לא לענין הנדרים, אלא אדרבה) לענין התרת נדרים¹⁹, וכנ"ל (ס"ב) שע"פ תורה לא צריך להיות ענין הנדרים. וזהו שפרשה זו נאמרה לראשי המטות, כדי שהם יפעלו התרת נדרים, כי ענין התרת נדרים נעשה ע"י חכם דוקא, ובאופן שעוקר את הנדר מעיקרו³⁸, והיינו, שיפעלו אצל כל בני"י שיהיו במעמד ומצב נעלה יותר שלא יצטרכו לענין הנדרים. וכללות הענין שחכם מתיר את הנדר, דהיינו, שהדבר האסור נעשה מותר, הוא מצד בחי' או"ס שבחכמה, והוא בחי' גבורה דעתיק, שלכן ביכלתו להתיר. ויש גם אופן התרת נדרים בשלשה הדיוטות. והענין בזה, דהנה מבואר בסידור³⁹ הענין שבשלשה אומר נברך, שהן בחי' חג"ת כשמתכללים יחד, ואז היא הברכה לרבים שנמשכת מבחי' כח"ב. ועד"ז י"ל בענין ג' הדיוטות, שממשיכים מבחי' הכתר, ולכן ביכלתם להתיר את הנדר.

שבת. של"ה מסכת שבת קלד, ב. שו"ע
 אדה"ז אר"ח רטרפ"א. סרצ"ב ס"ב.
 (36) יואל ב, כו. וראה המשך תער"ב שם
 א ואילך. קד, א ואילך).
 (37) בהעלותך יא, יז.
 (38) כתובות עד, ריש ע"ב.
 (39) עם דא"ח — שער ברכת המזון (קב,

ועפ"ז יש להוסיף בביאור הסמיכות דפרשת מועדות לפרשת נדרים, שבפסוק אלה תעשו לה' במועדיכם לבד מנדריכם ונדבותיכם גו', מרומז הקשר והשייכות שבין מועדות לנדריים, שזהו לפי ששניהם הם מבחי' בינה, שמשם יכולה להיות יניקה כו', ולכן יש צורך בענין הפרישות כו'. ולאח"ז באה פרשת נדרים שעיקרה הו"ע התרת נדרים, שזהו מצד בחי' החכמה שלמעלה מבחי' הבינה, וכמו ענין השבת שלמעלה מיו"ט⁴⁰, ועד שבאים לתכלית העילוי דיום השבת, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁴¹.



הוספה

א

בי"ה, ח תמוז השי"ת

הרה"ח הוו"ח אי"א נוי"מ וכי מהורמ"ח שי' חייקין

שלום וברכה!

במענה על כתבו אדות ההימום החשמלי שקודם השחיטה הבטיחו להמציא לנו בימים אלה כתבים המוכיחים: א) שהפסק של גדולי הרבנים הי' לאיסור. ב) ושגם הרב לעוונישטיין הי' מן האוסרים ולא מן המתירים; וכשאקבל הידיעות האלו אשלח לו.

וזה עכשיו שמעתי כי לפני שמונה שנים, כשדנו בשאלה זו בשוויץ, נתקבלה שמה טלגרמה מכ"ק אדמו"ר זצ"ל נבגי"מ זי"ע הכ"מ הדורש לפרסם האיסור, ומכיון שיש לנו הוראת כ"ק אדמו"ר הכ"מ למה לנו לחפש אחר דעות אחרות.

על סמך של החלטה ידועה של היוניטעד ניישאַנס התחילו חוגים ידועים להשתדל באמצעים דיפלמטיים להשפיע על המדינות הסקאנדינאוויות לבטל את גזירת השחיטה, והתחילו כבר לעסוק בזה בנוגע לנאָרוועגיאן. לעבודה זו נחוצות כאן כל הידיעות בענין שחיטה במדינות אלו, ולכן נא לשלח לנו **בהקדם** קטעים מעתונים וכי' באופן אשר לפי מכתבו התחילו בתעמולה להנהיג בשוועדן את ההימום החשמלי וכי'

בברכת כט"ס

הרב ח.מ.א. חדקוב

מצרפים אנו בכאן קטע מעתון שבכאן אדות החגיגה בשטאָקאלהאם, אולי אפשר לנצל חגיגה זו באיזה אופן שהוא לעורר ולחזק את העדה לתפלה לתורה ולחינוך כשר.

א

נכתבה על נייר המכתבים של המל"ח, ועליו הגהות בכתי"ק. נדפסה בתשורה (סגל, תשנ"ח). מהורמ"ח שי' חייקין: אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ג אגרת תסד, ובהנסמן בהערות שם. חי"ט אגרת זירעא. לקמן אגרת הבאה. אדות ההימום החשמלי שקודם השחיטה: ראה עד"ז אג"ק ח"ה אגרת א'תנב. וראה גם שם חכ"ד אגרת ט'צד. לקמן אגרת הבאה. טלגרמה מכ"ק אדמו"ר. . הכ"מ: אג"ק שלו חי"ג אגרת ד'תתכז. וראה שם ח"ד אגרת תתצח.

ב

ב"ה, ב' אדר תשי"ב
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה"ר מאיר חיים שי

... בברכה לבריאות הנכונה וכל טוב

מ. שניאורסאהן

לדעתי, בהימום עלעקטרי אין תועלת בבדיקת איברים, כי פעולת
העלעקטרי הוא ע"י זיעזוע הנערווען (שיכול להיות **עד שתמות**) ולא קלקול
הנראה באיברים. וכידוע לרופאים.



ב

מצילום האגרת. נדפסה בחשורה (שם).
מוה"ר מאיר חיים: חייקין.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"ם ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770 Email: info@lahak.org

ב"ה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הגיעו מבית הכורך

תורת מנחם

התוועדויות כרך מג

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות חדשים שלא ראו את אור הדפוס שיחות ומאמרים אלו נלקמו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים שיחיו, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

כן ניתן להשיג את סדרת הספרים

תשמ"ב – תשנ"ב (45 כרכים)

בחנויות הספרים המובחרות

ובהננות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע



ולזכות
מרדכי בן רחל
בקשר עם יום הולדתו
לאריכות ימים ושנים טובות
ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בעבודתו הק'
ויצליח בכל אשר יפנה באופן דלמעלה מדרך הטבע